

Bendradarbiauja Lietuvos ir Latvijos pasienio mokyklos

Mažeikių r. Židikių Marijos Pečkauskaitės vidurinė mokykla kartu su Latvijos Saldus rajono Kalnu vidurine mokykla įgyvendino Latvijos ir Lietuvos bendradarbiavimo per sieną 2007–2013 m. programos projektą „Jungtinis švietėjiškas ir kultūrinis bendradarbiavimas tarp Lietuvos ir Latvijos mokyklų abipus sienos“. Programa skatino kurti tokią aplinką, kurioje būtų aktyvus jaunimo užimtumas, gražios kaimynstės tradicijos, o regionas taptų patrauklus gyventi ir lankyti.

Mūsų bendro projekto tikslas buvo siekti, kad akademinis jaunimas iš abiejų mokslo institucijų stengtųsi atgaivinti ir išsaugoti senąsias baltų tradicijas bei kultūrinį Šiaurės Vakarų Lietuvos ir Kurzės regionų paveldą per dailę, muziką, istorijos pažinimą, bendravimą lietuvių ir latvių kalbomis. Bendrystę pradėjome nuo kalbų mokymosi. Visiems buvo svarbu, kad galėtų bendrauti ne kokia nors kita, bet iš savo protėvių baltų paveldėta kalba. Mokėsi mokytojai ir mokiniai. Latvių ir lietuvių kalbų mokytoja padėjo Latvijos mokyklos mokytoja Valda Freidenfeldė (Valda Freidenfelde) ir mūsų įstaigos lietuvių kalbos mokytojas Vytautas Bartkus. Susipažinę su lietuvių ir latvių kalbų pradžiamoksliais mokiniai veiklas rinkosi pagal pomėgius.

Gabesni dailėi savo meninius gebėjimus tobulino kūrybinėje laboratorijoje, kuriai vadovavo dailės mokytoja metodininkė Inga Šilinskaitė. Jai talkino Vilniaus dailės akademijos Telšių fakulteto Metaloplastikos katedros dėstytojas Albertas Gedvilas, Kalnu vidurinės mokyklos technologijų mokytoja Sandra Liepina, Mažeikių muziejaus darbuotoja Raimonda Ramanauskienė. Per dailės užsiėmimus ugdytiniai susipažino su tapybos ant šilko technika,

kūrė paveikslus, dekoravo skareleles, šalikus. Tai ypatinga technika, turinti savo istoriją su daugybe paslapčių. Sakoma, kad norint prakalbinti šilką kartais užtenka drąsos, tikėjimo ir noro. Visuose ugdytinių sukurtuose darbuose vyrauja baltų simboliai: Pasaulio medis arba Gyvybės medis, Ratas, Saulė, Mėnulis, Vėjas – gyvųjų ir mirusiųjų tarpininkas, Žaltys – gyvenimo ženklas, derlingumo, šeimos saugumo simbolis, geometriniai, augaliniai ornamentai. Jaunieji dailininkai turėjo naujų potyrių atlikdami grafikos darbus iškiliaspaudės grafikos – lino raižinių technika. Mokiniai subtiliai prakalbino beržo tošį pagamindami puikių aksesuarų su baltiškais motyvais.

Abiejų šalių mokiniams, ypač berniukams, naujas patyrimas buvo pažintis su baltų kalvystės ir juvelyrikos menu. Jie ne tik klausėsi lektoriaus paskaitų, bet ir lankėsi Vilniaus dailės akademijos Telšių fakulteto meno dirbtuvėse, kuriose kiekvienas galėjo pasmalsauti, kaip metalas paklūsta žmogaus rankoms ir protui. Laisvalaikiu jaunuoliai išbandė įvairias kitas technikas: vazonų dekoravimą naudojant baltiškus ornamentus, aksesuarų gamimą, lipdybą, dekupažo techniką, senų daiktų atnaujinimą naudojant skaldytas

keramikos plyteles. Sukurta daugiau kaip 50 paveikslų, 13 skarelių ir šalikų bei daug kitų aksesuarų ir įvairių dekoruotų daiktų su baltų simboliais. Sukurtų daiktų parodos keliauja po pasienio regionus, kuriuose ne tik džiugina lankytojus, bet ir turi išliekamąją vertę – galės būti naudojami pagal paskirtį.

Dainuojantys ir grojantys mokiniai būrėsi muzikos studijoje, kurios vadovais buvo muzikos mokytojai Natalija Burbienė ir Artis Šulbergas (Artis Šulbergs). Mokiniai galėjo pažinti senąją baltų muziką, mokyti aranžuoti liaudies melodijas taip, kad jos įgytų modernų skambesį, išmolti lietuviškų ir latviškų dainų. Susibūrė lietuvių ir latvių jaunimo muzikos grupė, ateityje koncertuosianti pasienio bendruomenių šventėse bei festivaliuose. Muzikos grupės repertuaras atspindi abiejų šalių istorinę praeitį, kultūrą, papročius. Moderniai skambanti folkloro muzika buvo maloni tiek Latvijos, tiek Lietuvos klausytojui. Projekto dalyviai, vadovaujami savo mokytojų, surengė du festivalius Latvijoje, autentiška muzika skambėjo minint Baltų vienybės dieną. Surengtos bendros šventės priminė šių brolišku tautų nueitą ilgą istorinį kelią. Neįkainojama vertybė yra tai, kad menas padėjo mums, vienintelėms išlikusioms dviem baltų tautoms – lietuviams ir latviams, pajusti, kaip svarbu išsaugoti savo identitetą: kalbas, papročius ir tradicijas.

Dalyvavimas projekte buvo prasmingas tiek mokytojams, tiek mokiniams. Bendraudami ir bendradarbiaudami mokytojai mokėsi vieni iš kitų, dalijosi patirtimi ir partnerių šalyse taikomomis ugdymo naujovėmis. Mokiniai džiaugėsi sutvirtėjusia draugyste bei suaktyvėjusiu pasienio bendruomenių kultūriniu bendradarbiavimu, tautinio paveldo puoselėjimu. Projekte užsimezgusi draugystė bus ne tik kultūrinis, intelektualinis, bet ir socialinis pagrindas tolesniam bendravimui.

Laima BARTKUVIENĖ
Mažeikių r. Židikių Marijos Pečkauskaitės vid. m-klos
direktorės pavaduotoja ugdymui